

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO WPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

GRODZISK MAZOWIECKI

1. Nazwa

STRÓŻÓWKA, ob. budynek mieszkalny

2. Czas powstania

Lata 90 XIX w.

4. Adres

ul. R. TRAUGUTTA 19
nr ewidencyjny działki 92/2, obręb 0011
nr księgi wieczystej

11. Materiały graficzne

5. Przynależność administracyjna
województwo mazowieckie

powiat grodziski

gmina Grodzisk Mazowiecki

6. Współrzędne geograficzne

N: 52°06'40.7", E:20°37'16.1"

7. Poprzednie nazwy miejscowości

8. Właściciel i jego adres

Urząd Miejski w Grodzisku Mazowieckim,
ul. Kościuszki 12a,
05-825 Grodzisk Mazowiecki

9. Użytkownik i jego adres

Urząd Miejski w Grodzisku Mazowieckim,
ul. Kościuszki 12a,
05-825 Grodzisk Mazowiecki

10. Formy ochrony

Budynek znajduje się na terenie wpisanym do rejestru zabytków o nr A-1712, decyzja z 13.10.2022 r.

12. Historia

Historia budynku związana jest z osiadłą w Grodzisku Mazowieckim wywodzącą się z Saksonii rodziną Hempłów, właścicieli znajdujących się na terenie Niemiec fabryk „Chr. Hempel, wdowa i syn”. W 1881 r. inżynier Eduard Georg Hempel, handlowiec i przedsiębiorca, zdecydował o utworzeniu na terenie Królestwa Polskiego fabryki produkującej tasiemki i sznurki z bawełnianej i wełnianej przędzy. W kolejnych latach asortyment wyrobów rozszerzono także na chodniki i wycieraczki. O lokalizacji fabryki w Grodzisku Mazowieckim zdecydowała możliwość eksportu towarów na rynek rosyjski związany z włączeniem miasta do sieci kolei Warszawsko-Wiedeńskiej w połowie XIX wieku. Istotnym czynnikiem była także możliwość kupna rozparcelowanych po folwarku Wólka Grodziska tanich gruntów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie torów kolejowych. Nowopowstałe zakłady - nazywane wśród mieszkańców miasta „fabryką tasiemkową”, ze względu na produkowany asortyment - były pierwszym zakładem przemysłowym w obrębie dzisiejszych granic Grodziska Mazowieckiego. Budynek stróżówki wraz z sąsiednim budynkiem mieszkalnym powstały najprawdopodobniej wraz z rozbudową fabryki w latach 90 XIX w.

13. Opis

Sytuacja: Budynek stróżówki znajduje się w niewielkiej odległości od dworca kolejowego, po północnej stronie kolejowych. Położony jest na terenie działki o nieregularnym kształcie, w jej węższej - wschodniej części, stycznej z ul. R. Traugutta.

Materiał: budynek murowany z cegły ceramicznej.

Pokrycie dachu, więźba: więźba drewniana z profilowanymi rysiami, dach pokryty papą w części głównej i blachodachówką na przybudówkach.

Okna: stolarka okienna z PVC, wtórna – okna jednodzielne. Drzwi zewnętrzne drewniane, współczesne, ahistoryczne.

Rzut: budynek założony na rzucie prostokąta z zaznaczonym pseudoryzalitem po stronie południowej.

Bryła: budynek o zwartej bryle, urozmaicony środkowym pseudoryzalitem po stronie południowej i wtórnymi przybudówkami od strony elewacji północnej. Parterowy, z oddzielnym gzymsem kordonowym poddaszem gospodarczym. Teren posesji oddzielony jest współczesnym ogrodzeniem z siatki z prawdopodobnie historyczną furtką na osi głównych drzwi wejściowych budynku.

Elewacje: Elewacja południowa (frontowa): trzyosiowa, na osi środkowej ryzalit z otworem drzwiowym, wtórnie obniżonym, po bokach otwory okienne zamknięte łukami odcinkowymi. Nad głównym wejściem wtórny daszek pulpitowy z PCV. W części poddasza niewielkie otwory wentylacyjne, obecnie zaślepione. elewacja zachodnia: jednoosiowa z centralnie umieszczonym oknem; pod oknem widoczny ślad przemurowania dawnego otworu drzwiowego. elewacja północna: pojedynczym otworem okiennym na wschodniej osi, do pozostałej części elewacji dostawione wtórne, prowizoryczne dobudówki. elewacja wschodnia: bez zaznaczonej osi, z widocznymi, wtórnie zamurowanymi otworami: okiennym na osi środkowej i drzwiowym po stronie południowej. Przy południowo-wschodnim narożniku umocowane trzy różnej wielkości tablice adresowe: pojedyncza z nazwą ulicy i umieszczone pod nią dwie z numerem domu. Otwory okienne budynku zaakcentowane namalowanymi białymi opaskami. Relikty białej farby widoczne również w pasie przyziemia

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne Stróżówka	17. Użytkowanie obecne Budynek mieszkalny
18. Stan zachowania <p>Budynek posiada czytelną, nieprzekształconą formę, za wyjątkiem dostawionych do elewacji północnej wtórnych, prowizorycznych dobudówek. Widoczne przemurowania otworów okiennych i drzwiowego. Stolarka okienna i drzwiowa wymieniona na współczesną. Widoczne są zmiany przeprowadzone w wyniku bieżących remontów.</p>		19. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie	

- Usunięcie wtórnych przybudówek i zadaszeń przylegających do elewacji północnej celem ucytelnienia pierwotnej bryły i elewacji budynku;
- Należy zachować historyczne tabliczki adresowe i furtkę ogrodzenia;

20. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

21. Uwagi

22. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Bibliografia

24. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

tekst Bartłomiej Lis

19.01.2023r. Bartłomiej Lis

plany, rysunki Bartłomiej Lis

25. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania)

fotografie Bartłomiej Lis

26. Załączniki